Supreme National Defense University Quarterly Journal of Strategic Management Research in National Defense

https://issk.sndu.ac.ir E-ISSN: 2980-8219

Vol. 10, No. 2, Issue. 38, Summer 2026 **Received:** 2024/12/13 **Accepted:** 2025/10/23

Research paper

A Model for the Revolutionary Education and Development of Artists in the Basij Organization

Javad Jamiri
PhD Student in Strategic Cultural Management, Supreme National Defense University, Tehran, Iran.
Mohammad Karim Hekmatara
Assistant Professor, Amin Police University, Tehran, Iran (Corresponding Author).
Email: Mk.hekmatara@yahoo.com
Alireza Pirouzmand
Associate Professor, Supreme National Defense University, Tehran, Iran.

Abstract

From its early stages, the Islamic Revolution of Iran, under the leadership of Imam Khomeini, succeeded in attracting culturally and artistically knowledgeable elites and engaging them in the revolutionary process. Given the absence of an established model for the revolutionary education and development of artists within the Basij Artists Organization, the present study aimed to develop such a model. The study employed a developmental research approach. In terms of purpose, it was applied research, and methodologically, it followed a descriptive case-study design. Within this approach, the descriptive dimensions and components of the proposed model were identified through a process of conjecture, selection, and processing based on the data collected. The findings indicated that the proposed model for the revolutionary education and development of artists in the Basij Organization consists of three major dimensions: pillars, including motivation, thought, and behavior; types, including the artist education level, artist communication level, and artist environment level; and outcomes, including accuracy, impact, and speed. These dimensions were examined in relation to the central subject of the study and integrated within a matrix framework. By establishing relationships among the components and determining the interconnections among the three dimensions, 27 priority variables were identified. These variables may provide a practical framework for promoting the revolutionary education and development of artists within the Basij Organization.

Keywords: Education and Development; Artist; Revolutionary Artist; Basij Organization

فصلنامه مطالعات مدیریت راهبردی دفاع ملی
سال دهم، شماره دوم (پیاپی ۳۸)، تابستان ۱۴۰۵، صص. ۲۵۹-۲۸۰
تاریخ دریافت: ۱۴۰۳/۰۹/۲۳ ـ تاریخ پذیرش: ۱۴۰۴/۰۸/۰۱

مقاله پژوهشی

الگوی تربیت انقلابی هنرمندان در سازمان بسیج

جواد جمیری
دانشجوی دکترا، مدیریت راهبردی فرهنگی، دانشگاه عالی دفاع ملی، تهران، ایران
محمد کریم حکمت آرا
استادیار دانشگاه علوم انتظامی امین، تهران، ایران (نویسنده مسئول)
Email: Mk.hekmatara@yahoo.com
علیرضا پیروزمند
دانشیار دانشگاه عالی دفاع ملی، تهران، ایران

چکیده

انقلاب اسلامی ایران با هدایت‌گری حضرت امام خمینی (ره) توانست در همان ابتدا ضمن جلب توجه نخبگان دارای دانش فرهنگی–هنری آنان را در این مسیر تکاملی با انقلاب اسلامی همراه کند. ازآنجایی‌که در سازمان بسیج هنرمندان، الگویی برای تربیت انقلابی هنرمندان وجود ندارد، این پژوهش به دنبال ارائه الگوی تربیت انقلابی هنرمندان است. روش این پژوهش تکاملی است. همچنین از حیث هدف، کاربردی است و با روش توصیفی در ساختار یک پژوهش با بررسیِ موردی قرار دارد؛ در این روش با «گمانه‌زنی، گزینش، پردازش» ابعاد و مؤلفه‌های وصفی الگو، براساس اطلاعات جمع‌آوری شده معرفی می‌شود. یافته‌ها و نتایج گویای آن است که الگوی تربیت انقلابی هنرمندان در سازمان بسیج مشتمل بر سه بُعد ارکان (رکن انگیزه، رکن اندیشه، رکن رفتار)، انواع (سطح آموزش هنرمند، سطح ارتباط هنرمند، سطح محیط هنرمند) و آثار (نتایج دقت، نتایج تأثیر، نتایج سرعت) است که در ارتباط با یک موضوع، شناسایی شده مدنظر و با ضرب در قالب جدول ماتریس، مؤلفه‌ها به یکدیگر مرتبط شده و با تعیین نسبت بین این ابعاد ۲۷ متغیر اولویت‌دار برای تربیت انقلابی هنرمندان در سازمان بسیج می‌تواند کارگشا باشد.

کلیدواژه‌ها: تربیت، هنرمند، هنرمند انقلابی، سازمان بسیج

صحت مطالب بر عهده نویسنده مقاله است و بیانگر دیدگاه دانشگاه عالی دفاع ملی نیست.

مقدمه

انقلاب اسلامی مردم ایران در سال ۱۳۵۷ به پیشتازی عالم دینی حضرت امام خمینی (ره) رقم خود توجه نخبگان جامعه ازجمله نخبگان فرهنگی، هنری و ... را به خود جلب کرد. انقلاب اسلامی ایران فرهنگ‌بنیان است و نمی‌توان آموزه‌ها، آرمان‌های فرهنگی و تربیتی این انقلاب را نادیده گرفت. تاریخ شکل‌گیری، پیروزی و سپس عبور از بحران‌های انقلاب نشان می‌دهد که این انقلاب همیشه در حال بازتولید و حرکت بوده و وفادارانش را از میان چهار نسل انتخاب کرده و آنان را با آرمان‌هایش تربیت کرده است (موسوی، ۹:۱۳۹۷). همچنین بی‌تردید حرکت‌های اجتماعی و جنبش‌های فکری، نیازمند بهره‌جستن از پشتوانه هنری و جنبه زیباشناختی، برای تأثیر عمیق، فراگیر و درازمدت در جامعه خود و سایر جوامع است؛ ازاین‌رو هنرمند به‌عنوان زبان گویای یک جامعه می‌تواند با درک حقایق، به تبلیغ، تعمیق و عرضه آن به جامعه و حتی جوامع دیگر مؤثر باشد و رخداد انقلاب را در تاریخ این مرزوبوم به عالی‌ترین وجه ثبت کند. هنر انقلابی مهم است؛ چون هنری متعالی و فاخر است. این هنر متصل به حقایق و ملکوت در عالم است و نباید در خدمت شهوت، خشونت، ابتذال و استحاله هویت انسان و جامعه قرار گیرد. هنر می‌تواند علاوه بر ماهیت دینی، از آرمان‌ها و اهداف جامعه الهام بگیرد و نقش خود را در تکامل جامعه به‌خوبی ایفا کند. در طول تاریخ، هنر در شکل‌گیری انقلاب‌ها و جنبش‌ها تأثیر بسزایی داشته و آن را پشتیبانی کرده است؛ هرچند که آن هنر از ماهیت انقلاب نشئت نگرفته باشد؛ اما هنری می‌تواند به آموزش مفاهیم سیاسی و اخلاقی، دینی و انقلابی مدد رساند که علاوه بر ماهیت دینی خود، از بطن انقلاب برخیزد؛ متعهد به منظومه معرفتی انقلاب باشد، که «هنر انقلاب» نام دارد. هنر و قالب‌های گوناگون آن در عصری که شاهد صف‌آرایی تمام عیارِ تفکرات مادی در مقابل تفکر الهی و توحیدی هستیم اهمیت مضاعفی پیدا کرده و وظیفه مهمی در تبیین حقایق و مقابله با دشمنی‌ها دارد. از این روست که رسالت هنر انقلاب، در دوره پس از انقلاب اسلامی مطرح می‌شود و هنرمندان متدین و انقلابی نقشی مضاعف می‌یابند.

بنابراین هنر یکی از شاخص‌های ضروری در زندگی انسان است و گستره‌ای بسیار وسیع و عمیق دارد. نظام اسلامی ایران که براساس برداشتی نو و استوار بر دین، به وجود آمده است، نمی‌تواند اهمیت هنر را در گونه‌های مختلفش، نادیده بگیرد. ازاین‌رو برای بسط و نفوذ نگرش دینی و استمرار نظام اجتماعی استوار بر دین، هنر و در ساحت هنر، هنرمندان به‌عنوان نقطه ثقل خلق هنر، تأثیر بسیار مهمی در جامعه‌سازی دارند؛ به‌همین‌دلیل تشویق هنرمندان متعهد در جامعه و تربیت انقلابی ایشان اقدامی اساسی است. هنرمندی که کار خویش را براساس معنویت بنا نهاده است، نه‌تنها هویت دینی و انسانی جامعه را حفظ می‌کند، بلکه بدین‌وسیله، خودش نیز روزبه‌روز کمالات روحی و باطنی بیشتری می‌یابد. افزون بر این‌که رشد و کمال هنرمند بر تعالی و پیشرفت جامعه نیز تأثیر مستقیم دارد. همچنین با توجه به حرکت‌های خزنده دشمنان در بین جامعه هنری نشان می‌دهد تربیت و به‌کارگیری هنرمندان مسئله‌ای است که همواره چالش‌هایی را پیشِ‌روی نظام اسلامی قرار داده است. در حال حاضر نیز مسئله تربیت هنرمندان در سازمان بسیج و به‌کارگیری ایشان در بخش‌های گوناگون عرصه هنری مطرح است؛ بنابراین با وجود چنین مسئله مهمی در این عرصه پژوهش حاضر به دنبال ارائه الگویی برای تربیت هنرمندان انقلابی و حل این مسئله است. پس سؤال اصلی این پژوهش عبارت است از: الگوی مهندسی تربیت انقلابی هنرمندان در سازمان بسیج چگونه است؟

۱. پیشینه پژوهش

رحیمی (۱۴۰۲) در پژوهشی با عنوان «شاخص‌های تربیتی و تعلیمی هنرمندان ایران دوره اسلامی پیش از سیطره اندیشه تجدد بر پایه رسالت هنرمندان» با هدف بیان شاخص‌های تربیتی هنرمندان پیش از سیطره اندیشه تجدد انجام شده است. یافته‌های آن در تمامی حوزه‌های آموزش جوامع مبتنی بر سنت الهی آنچه بیش از سایر موارد خودنمایی دارد مسئله تربیت است؛ یعنی ایجاد شرایط، متناسب برای فرد، برای رشد و رسیدن به حد کمال خود با دست‌مایه قرار دادن اندیشه سنتی و الهی است؛ که این شیوه آموزش و تربیت فرد را قادر

می‌سازد تا جلوه‌ای شود از نام پروردگار خویش و مهم نیست که فرد چه حرفه‌ای داشته باشد مهم این است که به صنعت و هنر خود عبادی بنگرد.

رحمانی گورجی، باقریان و مهدوی (۱۳۹۹) در پژوهشی با عنوان «بررسی جایگاه فعالیت و کنشگری در نظام تربیتی صالحین بسیج» با روش اسنادی و تحلیل داده‌بنیاد، براین‌اساس، با روش اسنادی و فن نمونه‌گیری گلوله برفی ۴۴ سند انتخاب شده و با تحلیل کیفی آن‌ها به ۱۴۱ مفهوم و همچنین ۰۲ مقوله رسیده و ضمن تحلیل مقوله‌ها در نهایت به دو مدل مفهومی دست یافته و یکی از طرح‌های تحولی سازمان بسیج مستضعفین در دهه پیشین را طرح صالحین برشمرده‌اند. برخی کارشناسان در سنوات گذشته اشکالاتی را به این طرح تربیتی وارد کرده‌اند که ازجمله این اشکالات، فقدان برنامه‌ریزی لازم جهت کنشگری بسیجیان و انجام فرایند تربیت آحاد بسیجیان به‌صورت درون‌گرا و بدون در نظر گرفتن عرصه عمل و فعالیت است. پاسخ به این اشکال در سه سطح قابل بررسی است: ۱. در سطح نظریه اصلی که ناظر به ایده‌ها و دیدگاه‌های متولیان است؛ ۲. در سطح اجرا که ناظر به عملکرد مجریان است؛ ۳. در سطح تبیین که ناظر به اسناد سازمانی و آموزشی طرح است. پژوهش‌های صورت گرفته، وجود فعالیت را در ابعاد نظری و عرصه اجرا بررسی و اثبات کرده است. یافته‌ها حاکی از توجه ویژه به این عرصه میان اسناد صالحین دارد؛ بنابراین اشکالات طرح شده، قابل دفاع نیست. پیشنهاد نهایی پژوهش گفتمان‌سازی قرائت صحیح از آن برای جلوگیری از تسری اشکالات وارده است.

کریمی و افشاری (۱۳۹۷) در پژوهشی با عنوان «تحلیل دیدگاه‌های امام خمینی (ره) و امام خامنه‌ای (مدظله‌العالی)» پیرامون نقش هنر و هنرمند در پیکره تمدن اسلامی به تحقیق پرداخته‌اند. با این هدف که هنرمند اولین وجه از صورت آفرینشگری هنر است که وجه انسانی آن بیش از هر زمان دیگری در مقابل دیدگان تجلّی می‌یابد. این دو در ارتباط با «تمدّن اسلامی» در طول تاریخ نقش سازنده‌ای بازی کرده‌اند. به‌طوری‌که انسان هنرمند همواره موجب تحقّقِ یکی از تجلّیات مهّم تمدن – یعنی اثر هنری– بوده است. با علم به این‌که انقلاب اسلامی ایران در دوره معاصر، زمینه‌ساز ایجاد تمدّن اسلامی بوده و شرایط آن را محقّق ساخته است؛

باید به این مهّم نیز توجّه داشت که دیدگاه رهبران انقلاب اسلامی، درباره تجلّیات «تمدّنی» – همچون شخصیت هنرمند و اثر هنری – تعاریف تازه‌ای از دو عنصر مذکور را مطرح کرده است. نتایج تحقیق حاکی از آن است که هنرمند به‌مثابهٔ انسانی مسئول در قبال خود، جامعه، تاریخ و فرهنگ خویش ملزم به هویت‌سازی و هویت بخشی در مسیر خلق و آفرینش هنری است. در مقابل هنر نیز می‌بایست با نفوذ کلمه خود و دوری از امر «قُبح» و نزدیکی به امر «حُسن»، نادیِ فریاد ستمدیدگان و مظلومان باشد. بی‌تردید لازم است چنین هنری را زمینه‌ای فرهنگی (جامعه اسلامی) پشتیبانی نماید که خود در مسیر رابطه «فرهنگی–تمدّنی» قرار دارد.

ندایی (۱۳۹۵) در پژوهشی با عنوان «روش‌های تربیتی ناظر بر رابطه تعاملی مربی و متربی از منظر نهج‌البلاغه جهت ارتقا طرح تربیتی شجره طیبه صالحین بسیج» با این هدف که روش‌ها در فرایند تعلیم و تربیت از اهمیت بسزایی برخوردارند و کم و کیف روش‌ها به مبانی و اهداف تربیت برمی‌گردد. ایشان روش تعلیم و تربیت اسلامی نیز که از جهان‌بینی اسلامی نشئت می‌گیرد، بر خدامحوری مبتنی دانسته است. پس برای دستیابی به روش‌های تربیت اسلامی که مناسب با جامعه اسلامی و طرح صالحین بسیج باشد، مراجعه به نهج‌البلاغه می‌تواند ازجمله بهترین گزینه‌ها باشد. هدف از این تحقیق، استخراج و ارائه روش‌های تربیتی از نهج‌البلاغه، جهت ارتقای «طرح صالحین بسیج» است. نتیجه این‌که براساس ادبیات موضوع، روش‌های ناظر بر رابطه تعاملی مربی و متربی (از میان چند زمینه دیگر) انتخاب و روش‌های زیرمجموعه آن به‌عنوان مبنا و ملاکی برای بررسی و استنباط از متن نهج‌البلاغه و مضامین آن‌ها به‌کار گرفته شد. براین‌اساس داده‌های تحقیق به ترتیب اولویت و تناسب با طرح صالحین عبارت‌اند از: روش‌های الگو، محبت، موعظه، مشارکت و مشورت، پرسش و پاسخ و تسهیل و آسان‌گیر روش‌های فوق در نتیجه‌گیری و پیشنهادها جهت ارتقای طرح صالحین ارائه گردیده‌اند.

۲. ادبیات پژوهش

۲-۱. الگو

الگو، نظام نظری به‌هم‌پیوسته‌ای است که برای تشریح پدیده‌های جهان و ارائه ارتباط متقابل چنین پدیده‌هایی به‌کار می‌رود. الگو ابزار تجرید پدیده‌های جهان است که می‌تواند از مقداری از بااهمیت‌ترین عناصر تشکیل‌دهنده و علل پدیدآورنده پدیده‌های طبیعی، اجتماعی، فرهنگی، سازمانی، اقتصادی و صنفی را شناسایی، تفکیک و طبقه‌بندی کند، سپس برای عرضه سیاست‌ها، به تعمیم شناخت حاصل بپردازد. الگوها نه‌تنها عامل تسهیل درک کار یک نظام به شمار می‌آیند، بلکه در ارزیابی اثرات و پیامدهای مداخله‌گر گوناگون نیز کارسازند (حمیدی‌زاده، ۱۳۸۶: ۴).

۲-۲. هنرمند

اندیشمندان برای هنر تعاریف و کاربردهای متنوعی بیان کرده‌اند، ازاین‌رو هنرمند نیز شامل این تنوع است. «سازنده هر پدیده‌ای که از ذوق، احساسات و عواطف روحی بهره می‌برد و تناسب، ظرافت و زیبایی را در اثر هنری تحقق می‌بخشد، هنرمند نامیده می‌شود» (موسوی، ۱۳۹۰: ۵۰) و می‌توان هنرمند را با نگاه فلسفی و حکمی این‌گونه تبیین کرد: «هنرمند سعی می‌کند تا به حقایقی که در نفس او هستی و تقرر دارد، جنبه عینی بدهد و به آن‌ها عینیت ببخشد. به تعبیر عرفانی، هنر همان حب و ظهور و اظهار است و درواقع، غرض از خلق و آفرینش همان حب ظهور و اظهار بوده است» (اعوانی، ۱۳۷۵: ۳۲۸).

۲-۳. هنرمند انقلابی

صفت انقلابی زمانی که در کنار واژه هنرمند قرار می‌گیرد به معنای درک مبانی معرفتی اسلام و به‌ویژه خوانش انقلابی آن است؛ ازاین‌رو حرکت در مسیر هدف و چشم‌انداز انقلاب، کمترین لازمه این مسمی است. انقلابی بودن به معنای زیست و حیات در حوزه جغرافیایی یا اجتماعی انقلاب نیست و یا صرف داشتن گرایش و علاقه انقلابی، او را به درجه هنرمند

انقلاب نمی‌رساند. انقلاب، حقیقتی عمیق و ژرف است که برای هنرمند آن شدن، باید به درک عمیق و فهم هدف غایی آن، نائل شد. کشف زیبایی‌های انقلاب و درک آموزه‌های آن و در گام بعدی تبلیغ و بسط آن با زبان فرهنگ و هنر، از وظایف یک هنرمند انقلابی شمرده می‌شود. هنرمند انقلابی، هنرمندی است که با نگاه زیباشناختی به انقلاب و وقایع انقلاب می‌نگرد و آن را بازگو می‌کند و خود را متعهد به هنر و انقلاب می‌داند.

۲-۴. تربیت و تربیت انقلابی

تربیت فرایند یاری‌رسانی به متربی برای ایجاد تغییر تدریجی در گستره زمان در یکی از ساحت‌های بدنی، ذهنی، روحی و رفتاری که به‌واسطه عامل انسانی دیگر برای دستیابی وی به کمال انسانی و شکوفایی استعدادهای او یا بازدارندگی و اصلاح صفات و رفتارهایش صورت می‌گیرد (موسوی و اعرافی،۱۳۹۱)؛ بنابراین پرورش انسانی انقلابی که در مسیر اهداف و آرمان‌های گفتمان انقلاب اسلامی حرکت می‌کند (موسوی و سیدنقی، ۱۳۹۷) و «دارای سواد، دارای انضباط، دارای تدیّن، دارای حرکت، دارای عقل و خردمند» است (بیانات امام خامنه‌ای، ۱۳۹۵/۰۷/۲۸) تربیتش انقلابی است.

۲-۵. سازمان بسیج هنرمندان

سازمان بسیج هنرمندان تشکلی است که در آن، هنرمندان این مرزوبوم برای انجام خدمت به فرهنگ، هنر و ادب ایران اسلامی (شناخت دقیق و عمیق، غنا بخشیدن به آن، معرفی و شناساندن آن به دیگر فرهنگ‌ها و ملت‌ها و بهره‌گیری از آن در انتقال معارف و ارزش‌های اسلامی و حقایق الهی و بشریت) به‌صورت داوطلبانه گرد هم می‌آیند و سعی دارند در این عرصه، به نیازهای انقلاب و جامعه پاسخ گفته، باری از جامعه را در مسیر نیل به مقصد یا مقاصد بر دوش کشند (پژوهشکده مطالعات بسیج، ۱۳۹۳).

۲-۶. هنرمند انقلابی از دیدگاه حضرت امام خامنه‌ای (مدظله‌العالی)

همان‌طور که دوران انقلاب اسلامی محدود به دهه شصت نیست و امروز نیز ادامه آن انقلاب، اهداف و آرمان‌های مشخص را شاهد هستیم، دوران هنر انقلابی نیز به اتمام نرسیده است. هنر و قالب‌های گوناگون آن در عصری که شاهد صف‌آرایی تمام عیارِ تفکر مادی در مقابل تفکر الهی و توحیدی هستیم، اهمیت مضاعفی پیدا کرده است و وظیفه مهمی در تبیین حقایق و مقابله با دشمنی‌ها دارد. ازاین‌رو است که رسالت هنرمند انقلابی در دوره پس از انقلاب اسلامی مطرح می‌شود. هنرمندان متدین و انقلابی نقشی مضاعف می‌یابند. [هنرمند] انقلاب باید پیام انقلاب، مضمون حقیقی انقلاب را در کنار اتفاقات و حوادث روزگار انقلاب، ورود امام، پیروزی انقلاب، روزگار جنگ تحمیلی و ... را به نسل‌های بعد منتقل کند (بیانات امام خامنه‌ای، ۱۳۶۵/۱۱/۱۴). پرداختن به جبهه مقابل ما یعنی «ضدانقلاب» نیز از موضوعات است. ایشان شجره طیبه بسیج را به «عطر بسیج» تشبیه می‌کند و در کنار مسئله دفاع مقدس که مظهری از بزرگ‌ترین حماسه‌ها و هنرنمایی‌ها و ارزش‌آفرینی‌های مردم است را از دیگر موضوعات هنر [هنرمندان] انقلابی می‌داند (بیانات امام خامنه‌ای، ۱۳۶۳/۶/۳۰). ایشان امام خمینی (ره) را به‌عنوان الگو برای هنرمندان معرفی می‌فرماید: «ادبیات ویژه امام، ادبیات باب انقلاب است: ساده، روان، بلیغ، مردمی، همه‌کس فهم و درعین‌حال درست» (بیانات امام خامنه‌ای، ۱۳۶۵/۹/۲۷). محور اصلی هنر انقلاب ارزش‌های انقلاب اسلامی است و باید از سیاست‌زدگی به دور باشد؛ «ملاک خط‌کشی سیاسی برای هنرمند حول استحاله ارزش‌هاست نه خط‌کشی‌های سیاسی». ایشان نسبت به هنرمندانی که نسبت به انقلاب بی‌تفاوت هستند، راه جذب و به‌کارگیری در وادی هنر انقلاب را رهنمون می‌شود: «زیرا هستند کسانی که با شما نیستند، اما علیه شما هم نیستند و می‌توانند در خدمت انقلاب قرار بگیرند» (بیانات امام خامنه‌ای، ۱۳۶۰/۱۱/۲۶).

۳. روش‌شناسی پژوهش

این پژوهش از نوع کیفی و دارای نوآوری در روش بوده که از روش تکاملی (این روش تحقیق از ابداعات سید منیرالدین حسینی است که مبتنی بر روش‌شناسی علوم اسلامی است و به دنبال بررسی و تبیین «چیستی، چرایی و چگونگی» روابط بین مفاهیم و درهم‌تنیدگی (تقوم) آن‌ها است تا از این رهگذر مواد خام مدل‌سازی و سازوکار تفسیر متغیرهای موضوع و مسئله تحقیق معلوم گردد) بهره می‌برد. برای ساخت چهارچوب مفهومی الگو، مؤلفه‌های سه بُعد یک موضوع شناسایی شده و با ضرب در قالب جدول ماتریس، مؤلفه‌ها به یکدیگر مرتبط شده و نسبت بین ابعاد مشخص می‌شود. در این حالت گفته می‌شود که ابعاد به یکدیگر متقوم شده‌اند. این روش در تکثیر مفاهیم را اصطلاحاً «تعمیم» می‌نامند. مثال: «A,B,C» را ابعاد یک موضوع فرضی و «a1,a2,a3» را مؤلفه‌های بُعد A، «b1,b2,b3» را مؤلفه‌های بُعد B، «c1,c2,c3» را مؤلفه‌های بُعد C در نظر می‌گیریم. در قالب جدول ماتریس به‌صورت ذیل ابعاد به هم متقوم می‌شوند.

جدول ۱: روش ایجاد الگوی وصفی (پیروزمند:۱۳۹۴)

a3			a2			a1			A B C
b3	b2	b1	b3	b2	b1	b3	b2	b1	
a3 b3 c1	a3 b2 c1	a3 b1 c1	a2 b3 c1	a2 b2 c1	a2 b1 c1	a1 b3 c1	a1 b2 c1	a1 b1 c1	c1
a3 b3 c2	a3 b2 c2	a3 b1c2	a2 b3 c2	a2 b2 c2	a2 b1 c2	a1 b3 c2	a1 b2 c2	a1 b1 c2	c2
a3 b3 c3	a3 b2 c3	a3 b1 c3	a2 b3 c3	a2 b2 c3	a2 b1 c3	a1 b3 c3	a1 b2 c3	a1 b1 c3	c3

در تعریف، اوصاف موضوع که از روش تعمیم به‌دست‌آمده در وضعیت موجود با وضعیت مطلوب در قالب جدولی خاص تعریف می‌شوند؛ یعنی منزلت آن‌ها مشخص می‌شود. در این قسمت از روش «تخصیص» استفاده می‌شود و به هر مفهوم، جایگاه و منصب یا به عبارتی «تعریف» ویژه‌ای اختصاص می‌دهد. در مثال فوق اگرچه جدول ماتریس است

و جدول تعریف نیست، اما اجمالاً هر خانه در جدول ماتریس بیان یک منزلت است که نسبت به هم اولویت‌بندی دارند. در جدول فوق اصطلاحات بلوک مربوط به a1 نسبت به اصطلاحات بلوک مربوط به a2 و اصطلاحات بلوک مربوط به a2 نسبت به اصطلاحات بلوک a3 از اولویت بیشتری برخوردارند. همچنین سطر اول نسبت به سطر دوم و سطر دوم نسبت به سطر سوم از اولویت و اهمیت بیشتری برخوردارند. در مورد اولویت‌بندی ستون‌ها، از سمت راست به چپ از اولویت و اهمیت کاسته می‌شود. در ارزش‌گذاری اصطلاحات، خانه‌های ستون اول در اولویت هستند، سپس ستون دوم و ... ستون نهم؛ بنابراین اصطلاح a1 b1 c1 دارای بالاترین منزلت، a2 b2 c2 دارای منزلت بعدی و ... a3 b3 c3 دارای پایین‌ترین منزلت است. در معادله، تصرف و تغییر برای رسیدن از موجود به مطلوب صورت می‌گیرد؛ اما در جهان خارج کیفیت و کمیت، بُعد همدیگر هستند؛ پس هیچ کیفیتی نیست که بدون بهره‌ای از کمیت خاص، تحقق یافته باشد و هرگونه تصرف در حقیقت در کم صورت می‌گیرد که منجر به تغییر در کیف می‌شود؛ بنابراین محقق باید بتواند هر کیفیتی را متقوم به کمیت متناسب آن عرضه و مدل‌سازی کند (پیروزمند، ۱۳۸۹).

در این پژوهش با ایجاد ارتباط میان سه تا رکن، سه تا نوع و سه تا آثار به ۲۷ متغیر مرتبط با هم دست خواهیم یافت. از مزیت‌های طراحی الگوی تربیت انقلابی هنرمندان با روش تکاملی که می‌توان گفت این روش حلقه مفقوده پژوهش در علوم انسانی است و نوآوری روشی دارد. برخلاف سایر روش‌ها این روش تلاش می‌کند تا سه بردار (وحی، عقل، تجربه) را به شکل قاعده‌مندی با هم ترکیب کند و از ترکیب آن‌ها یک الگو تولید نماید؛ آن منطقی که می‌تواند به‌عنوان روش تحقیق در علوم انسانی اسلامی مدعی باشد که بتواند نشان دهد که قدرت جریان بخشی اراده الهی را در گمانه‌زنی پژوهش دارد و این دقیقاً نقطه کانونی و هسته سخت تحول در پژوهش کشور است (حکمت‌آرا، ۱۴۰۱: ۲۲۲). محقق در هر موضوعی که وارد می‌شود، ابعاد (زمان، مکان، نسبت بین زمان و مکان) و (ارکان، انواع، آثار) که برگردان زمان، مکان و نسبت بین آن‌ها است؛ ابعاد را در تضارب با موضوع قرار می‌دهد و سپس گمانه‌زنی ملاک‌مند می‌کند. در نتیجه‌گیری به محقق کمک خواهد نمود تا محقق بتواند

یک نوع اولویت‌بندی بین مؤلفه‌ها و ابعاد ایجاد کند؛ یعنی بعد زمان از بعد مکان مهم‌تر است و بعد مکان از کارایی (آثار) (پیروزمند، ۱۳۹۴). بردار سوم تجربه: عینیت این‌گونه خود را نشان می‌دهد که ابتدا باید واقعیت را به‌درستی بشناسیم؛ یعنی سه بُعد مکان–زمان و نسبت بین آن‌ها را بشناسیم. علاوه بر آن عینیت در بین مضامین کلی و تفکیک شده مجدد به‌طور تخصصی با یک غربالگری شکل می‌گیرد (حکمت‌آرا، ۱۴۰۱: ۲۲۳). در این پژوهش، تجزیه‌وتحلیل اطلاعات جمع‌آوری شده برای ایجاد الگوی مورد نظر انجام می‌پذیرد. برای تجزیه‌وتحلیل اطلاعات گردآوری شده، از قواعد الگوسازی در روش تحقیق تکاملی استفاده شد. روش تجزیه‌وتحلیل اطلاعات در روش تحقیق تکاملی، «گمانه‌زنی، گزینش، پردازش» نسبت به ابعاد و مؤلفه‌های وصفی الگو، براساس اطلاعات جمع‌آوری شده است. لازم به ذکر است خلاقیت افراد در روش «گمانه، گزینش، پردازش» در به‌دست آوردن مؤلفه‌ها بسیار مؤثر است. گمانه یعنی حدس، ابداع احتمال؛ گزینش یعنی از بین این احتمالات، احتمال برتر را انتخاب کردن و پردازش یعنی احتمال برتر را تثبیت و تقویت کردن. در تحقیق آنچه موضوعیت دارد گمانه‌زنی است نه اطلاعات. اگر محقق هزاران کتاب را ببیند ولی نتواند گمانه جدیدی بزند، تحقیقی شکل نمی‌گیرد. تحقیق وقتی شکل می‌گیرد که فرد بتواند گمانه‌زنی کند؛ اما برای شکل‌گیری گمانه و گزینشِ گمانه بهتر، ناگزیر باید اطلاعات مفید گردآوری شود. فرد با توجه به اطلاعات تنها یک احتمال نمی‌دهد، بلکه در قدم اول خود را محدود نمی‌کند و هر احتمالی که به نظر می‌تواند کمک کند، در منظومه ملاحظاتش می‌آورد (گمانه). بعد از ایجاد گمانه‌های مختلف، با ملاک‌هایی شروع به غربال گمانه‌ها می‌کند و قوی‌ترین گمانه را انتخاب می‌کند. بعد از گمانه‌زنی و گزینش یک احتمال، نوبت به پردازش آن است؛ یعنی باید شواهد و قرائن کافی برای تأیید گمانه گزینش شده جمع‌آوری شود؛ بنابراین پردازش، معادل فرضیه‌سازی است. فرضیه فراتر از احتمال است. فرضیه همان نظریه اثبات نشده است که برای تبدیل به نظریه باید ارزیابی شود.

۳-۱. الگوی مفهومی

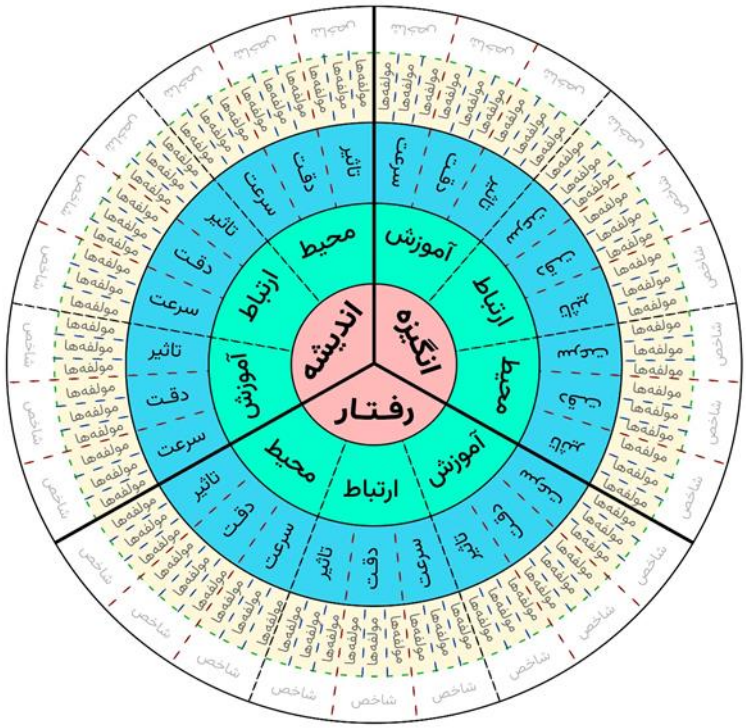

شکل ۱: الگوی مفهومی تحقیق

۴. تجزیه‌وتحلیل یافته‌ها

۴-۱. ابعاد و مؤلفه‌های الگوی مهندسی تربیت انقلابی اسلامی هنرمندان

۴-۱-۱. بُعد ارکان (ماهیت) الگوی مهندسی تربیت انقلابی-اسلامی هنرمندان

مؤلفه‌ها

- ❖ انگیزه هنرمند در ارتباط با آموزش؛
- ❖ انگیزه هنرمند در ارتباط با ارتباط؛
- ❖ انگیزه هنرمند در ارتباط با محیط.

۴-۱-۲. بُعد انواع (سطوح) در الگوی مهندسی تربیت انقلابی اسلامی هنرمندان

مؤلفه‌ها

- ❖ سطح ارتباط با آموزش هنرمند
- ❖ سطح ارتباط با ارتباط هنرمند
- ❖ سطح ارتباط با محیط هنرمند

۴-۱-۳. بُعد آثار (نتایج) ارتباط در الگوی مهندسی تربیت انقلابی اسلامی هنرمندان

مؤلفه‌ها

- ❖ نتایج دقت هنرمند
- ❖ نتایج تأثیر هنرمند
- ❖ نتایج سرعت هنرمند

۴-۲. متغیرهای الگوی مهندسی تربیت انقلابی-اسلامی هنرمندان

جدول ۲: متغیرهای رکن انگیزه هنرمند

انگیزه هنرمند		
در ارتباط با آموزش	**در ارتباط با ارتباط**	**در ارتباط با محیط**
تربیت با مهارت از طریق استاد برای تازگی	تربیت با مهارت از طریق بصیرت برای حقیقت‌جویی	تربیت با مهارت از طریق محیط حرفه‌ای برای ارتقای تازگی آثار
تربیت با استعداد از طریق محتوای آموزشی برای ارتقای تربیت هنری	تربیت با استعداد از طریق معرفت برای ارتقای زیبایی‌شناسی	تربیت با استعداد از طریق محیط آموزشی برای ارتقای خلق اثر
تربیت با اراده از طریق روش تدریس برای ارتقای تلقین	تربیت با اراده از طریق اخلاق برای ارتقای خلق فرصت	تربیت با اراده از طریق محیط مذهبی و اعتقادی برای خلق فرصت

جدول ۳: متغیرهای رکن اندیشه هنرمند

اندیشه هنرمند		
در ارتباط با آموزش	**در ارتباط با ارتباط**	**در ارتباط با محیط**
تربیت با علم و آگاهی از طریق استاد برای ارتقای حقیقت‌جویی	تربیت با علم و آگاهی از طریق بصیرت برای ارتقای حقیقت‌جویی	تربیت با علم و آگاهی از طریق محیط مذهبی و اعتقادی برای تلقین
تربیت با تفکر و تعقل از طریق محتوای آموزشی برای ارتقای خلق اثر	تربیت با تفکر و تعقل از طریق معرفت برای ارتقای زیبا شناختی	تربیت با تفکر و تعقل از طریق محیط آموزش برای ارتقای خلق اثر
تربیت با شناخت از طریق آموزش برای ارتقای تحول‌آفرینی	تربیت با شناخت از طریق اخلاق برای ارتقای روایت‌گری	تربیت با شناخت از طریق محیط حرفه‌ای برای ارتقای تحول‌آفرینی

جدول ۴: متغیرهای رکن رفتار هنرمند

رفتار هنرمند		
در ارتباط با آموزش	**در ارتباط با ارتباط**	**در ارتباط با محیط**
تربیت با عمل‌گرایی از طریق شیوه تدریس برای ارتقای تلقین	تربیت با عمل‌گرایی از طریق بصیرت برای حقیقت‌جویی	تربیت با عمل‌گرایی از طریق محیط آموزشی برای ارتقای تحول‌آفرینی
تربیت با تعهد و مسئولیت‌شناسی از طریق استاد برای تربیت هنری	تربیت با مسئولیت‌شناسی از طریق معرفت برای خلق اثر	تربیت با تعهد از طریق محیط حرفه‌ای برای خلق اثر
تربیت با ارتباط با خدا از طریق محتوای آموزشی برای خلق فرصت	تربیت با ارتباط با خدا از طریق اخلاق برای ارتقای تحول‌آفرینی	تربیت با ارتباط با خدا از طریق محیط مذهبی برای ارتقای روایت‌گری

ارکان	انواع آثار	دقت هنرمند	تأثیر هنرمند
رفتار	در ارتباط با محیط	تربیت با عمل‌گرایی از طریق محیط آموزشی برای ارتقای تحول‌آفرینی	تربیت با تعهد از طریق محیط حرفه‌ای برای خلق اثر
	در ارتباط با ارتباط	تربیت با عمل‌گرایی از طریق بصیرت برای حقیقت‌جویی	تربیت با مسئولیت‌شنا سی از طریق معرفت برای خلق اثر
	در ارتباط با آموزش	تربیت با عمل‌گرایی از طریق شیوه تدریس برای ارتقای تلقین	تربیت با تعهد و مسئولیت شنا سی از طریق استاد برای تربیت هنری
اندیشه	در ارتباط با محیط	تربیت با علم و آگاهی از طریق محیط مذهبی و اعتقادی برای تلقین	تربیت با تفکر و تعقل از طریق محیط آموزش برای ارتقای خلق اثر
	در ارتباط با ارتباط	تربیت با علم و آگاهی از طریق بصیرت برای ارتقای حقیقت‌جویی	تربیت با تفکر و تعقل از طریق معرفت برای ارتقای زیبا شناختی
	در ارتباط با آموزش	تربیت با علم و آگاهی از طریق استاد برای ارتقای حقیقت‌جویی	تربیت با تفکر و تعقل از طریق محتوای آموزشی برای ارتقای خلق اثر
انگیزه	در ارتباط با محیط	تربیت با مهارت از طریق محیط حرفه‌ای برای ارتقا تازگی آثار	تربیت با استعداد از طریق محیط آموزشی برای ارتقای خلق اثر
	در ارتباط با ارتباط	تربیت با مهارت از طریق بصیرت برای حقیقت‌جویی	تربیت با استعداد از طریق معرفت برای ارتقای زیبایی‌شناسی
	در ارتباط با آموزش	تربیت با مهارت از طریق استاد برای تازگی	تربیت با استعداد از طریق محتوای آموزشی برای ارتقای تربیت هنری

ارکان	انگیزه			اندیشه			رفتار		
انواع آثار	در ارتباط با آموزش	در ارتباط با ارتباط	در ارتباط با محیط	در ارتباط با آموزش	در ارتباط با ارتباط	در ارتباط با محیط	در ارتباط با آموزش	در ارتباط با ارتباط	در ارتباط با محیط
سرعت هنرمند	تربیت با اراده از طریق روش تدریس برای ارتقا تلقین	تربیت با اراده از طریق اخلاق برای ارتقا خلق فرصت	تربیت با اراده از طریق محیط مذهبی و اعتقادی برای خلق فرصت	تربیت با شناخت از طریق آموزش برای ارتقای تحول‌آفرینی	تربیت با شناخت از طریق اخلاق برای ارتقا روایت گری	تربیت با شناخت از طریق محیط حرفه‌ای برای ارتقای تحول‌آفرینی	تربیت با ارتباط با خدا از طریق محتوای آموزشی برای خلق فرصت	تربیت با ارتباط با خدا از طریق اخلاق برای ارتقای تحول‌آفرینی	تربیت با ارتباط با خدا از طریق محیط مذهبی برای ارتقای روایت‌گری

شکل ۲: الگوی ماتریس مهندسی تربیت انقلابی هنرمندان در سازمان بسیج

۵. نتیجه‌گیری

دشمنان در جنگ شناختی با زدن غل و زنجیر بر ذهن و اندیشه هنرمندان از آنان برای رسیدن به مقاصد پلید خود به‌عنوان یک ابزار علیه جامعه هدفش بهره می‌برند؛ نتایج حاصل از این پژوهش گویای آن است که تاکنون هیچ پژوهش مشابهی با این هدف انجام نشده است. این پژوهش کوشیده است تا با ارائه الگویی مهندسی شده از چگونگی تربیت انقلابی هنرمندان در جهت خنثی‌سازی نقشه‌های دشمنان با ایجاد ارتباطی معقول میان ابعاد تربیت هنرمندان انقلابی و تعهد آنان نسبت به خود، جامعه (محیط) و کشور برای حفظ هنرمندان از آسیب دشمنان و عدم ابزار دست دشمن شدن با مدیریت و هدایت انقلابی آنان در سازمان بسیج

انجام شده است. از طرف دیگر جامعه هنرمندان نیازمند نوعی مدیریت در تربیت انقلابی و ساخت الگوهای اسلامی در زمینهٔ ارتقای آنان برای بالا بردن انگیزه آموزشی، انگیزه ارتباطی و انگیزه محیطی برای نقش‌آفرینی هرچه بهتر به‌عنوان الگوهای هنری اقشار مختلف جامعه است. این مقاله با ارائه الگویی متشکل از ابعاد شامل: ۱. بعد ارکان ۲. بعد انواع ۳. بعد آثار که هرکدام از این ابعاد خود دارای سه مؤلفه به شرح: مؤلفه‌های بعد ارکان (انگیزه–اندیشه–رفتار)، مؤلفه‌های بعد انواع (در ارتباط با آموزش– در ارتباط با ارتباط– در ارتباط با محیط) و مؤلفه‌های بعد آثار (دقت هنرمند– تأثیر هنرمند– سرعت هنرمند) و ۲۷ متغیر حاصل شده از ایجاد ارتباط میان این ابعاد و مؤلفه‌ها که هرکدام دارای اولویت دارای تقدم نسبت متغیر دیگر است به شکل‌گیری الگوی تربیت انقلابی هنرمندان در سازمان بسیج می‌انجامد؛ بنابراین با تحقق چنین الگویی در سازمان بسیج علاوه بر شناسایی و گزینش هنرمندان انقلابی نخست می‌توان آن دسته از هنرمندانی که دچار غرب‌زدگی شده‌اند به دامان انقلاب بازگرداند و رفتارشان را که متأثر از بینش و گرایش انحرافی بوده اصلاح و ایشان را با هنرمندان انقلابی همراه ساخت. دوم این‌که هنرمندان انقلابی به‌عنوان سرمایه‌های ارزشمند کشور می‌توانند با توجه به توان خود در عرصه هنر و روحیه انقلابی‌گری خویش با ارتباط‌های درست در جامعه نسبت به تربیت و آموزش برای داشتن محیطی سالم اقدام کرده تا جایی که لایه‌های خاکستری و حتی مخالف پنهان در جامعه را با انقلاب اسلامی آشنا و همراه کند.

فهرست منابع

اعرافی، علیرضا (۱۳۹۳). ***احکام تربیت فرزند***، قم: مؤسسه اشراق و عرفان.

بختیاری، حسن؛ قاسم آقا، علیرضا (۱۳۹۳). ***الگوی ارزش‌های اسلامی-انقلابی برای نسل‌های آینده انقلاب***، تهران: دوفصلنامه پاسداری فرهنگی انقلاب اسلامی.

بیانات و سخنرانی‌های حضرت امام خامنه‌ای (مدظله‌العالی) قابل بازیابی در: https://khamenei.ir

پیروزمند، علیرضا؛ علی‌خانی، محمدحسین؛ جهانبخش، عباس (۱۳۹۴). ***فرایند و نمونه‌های از مدل‌سازی***، قم: فرهنگستان علوم اسلامی.

توسلی، طیبه (۱۳۹۲). ***تربیت دینی، تربیت زمینه‌ساز، تربیت سکولار***. تهران: مشرق موعود.

جمعی از نویسندگان (۱۳۷۲). درآمدی ***بر تعلیم و تربیت اسلامی***، فلسفه تعلیم و تربیت، تهران: سمت.

حسینی‌زاده، سیدعلی (۱۳۹۹). ***غایت تربیت از دیدگاه اسلامی***، تهران: نشریه تربیت اسلامی.

حکمت آرا، محمدکریم (۱۴۰۱). رساله دکترا «***طراحی سبک زندگی حرفه‌ای پلیس‌های تخصصی فراجا***»، تهران: دانشگاه عالی دفاع.

حمیدی‌زاده، محمدرضا (۱۳۸۶). ***برنامه‌ریزی استراتژیک***، تهران: انتشارات سمت.

رحمانی گورجی، محمد؛ باقریان، محمدمهدی؛ مهدوی، وحید (۱۳۹۹)، ***بررسی جایگاه فعالیت و کنشگری در نظام تربیتی صالحین بسیج***، پژوهش در مسائل تعلیم و تربیت اسلامی، دوره ۲۸، شماره ۴۶.

رحیمی، سیامک (۱۴۰۲). ***شاخص‌های تربیتی و تعلیمی هنرمندان ایران دوره اسلامی پیش از سیطره اندیشه تجدد بر پایه رسالت هنرمندان***، اولین کنفرانس بین‌المللی، روان‌شناسی، علوم اجتماعی و فلسفه، مؤسسه آموزشی عالی راه دانش بابل.

سازمان بسیج هنرمندان (۱۳۸۷). ***اساسنامه بسیج هنرمندان***، سازمان بسیج مستضعفین.

قرآن کریم (۱۴۱۸ ق/۱۳۷۶ ش). ترجمه محمدمهدی فولادوند، تهران: دارالقرآن الکریم.

کریمی، علیرضا؛ افشاری، مرتضی (۱۳۹۷). ***مطالعات بنیادین تمدن نوین اسلامی***، دوره ۱ بهار و تابستان ۱۳۹۷ شماره ۱.

مجیدپورخویی، محمد؛ ایمانی نایینی، محسن؛ محبی، علی (۱۳۹۸). ***تبیین اهداف تربیت اسلامی نوجوانان با رویکرد مسئولیت‌پذیری***. پژوهش در مسائل تعلیم و تربیت اسلامی. دوره: ۲۷، شماره: ۴۵

موسوی، سیدنقی (۱۳۹۷). ***تربیت انقلابی، چیستی، چرایی***، قم: پژوهشگاه امام صادق (ع).

ندایی، هاشم (۱۳۹۵). ***روش‌های تربیتی ناظر بر رابطه تعاملی مربی و متربی از منظر نهج‌البلاغه جهت ارتقا طرح تربیتی شجره طیبه صالحین بسیج***، فصلنامه پژوهش‌نامه نهج‌البلاغه.